

JUDr. PAVEL BLAŽEK, Ph.D.
MINISTR SPRAVEDLNOSTI ČR

V Praze dne
Čj. 722/2012-OD-SPZ

Nejvyšší soud ČR
Burešova 20
657 37 Brno

Věc: obv. J. H. a Ing. V. H. - stížnost pro porušení zákona
Příloha: spis Obvodního soudu pro Prahu 2 sp. zn. 1 Nt 2526/2008

Podle § 266 odst. 1 trestního řádu podávám ve prospěch obviněného J. H., nar. ..., tr. bytem ..., a ve prospěch obviněné Ing. V. H., roz. N., nar. ..., tr. bytem ...,

stížnost pro porušení zákona

proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 9.4.2009 sp. zn. 7 To 123/2009, jímž byla podle § 148 odst. 1 písm. c) tr. řádu jako nedůvodná zamítnuta stížnost obviněné Ing. V. H. a současně jím byla zamítnuta stížnost obviněného J. H. podle ust. § 148 odst. 1 písm. b) tr. řádu, a to jako opožděně podaná.

Usnesením Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 23.2.2009 sp. zn. 1 Nt 2526/2008 byl podle § 283 písm. d) trestního řádu zamítnut návrh obviněných J. H. a Ing. V. H. na povolení obnovy řízení v trestní věci vedené u Obvodního soudu pro Prahu 2 pod sp. zn. 6 T 152/2007.

Toto rozhodnutí bylo vyhlášeno samosoudkyní ve veřejném zasedání konaném dne 23.2.2009 za přítomnosti státní zástupkyně, společného obhájce obou obviněných JUDr. J. D. a obviněné Ing. V. H. Obviněný J. H. nebyl veřejnému zasedání přítomen.

Po vyhlášení usnesení obviněná Ing. H. uvedla do protokolu, že si proti němu podává stížnost, státní zástupkyně se práva stížnosti vzdala. Písemné vyhotovení předmětného usnesení, které obsahovalo také poučení v tom smyslu, že je proti němu přípustná stížnost, kterou lze podat do tří dnů ode dne jeho oznámení k Městskému soudu v Praze

prostřednictvím soudu zdejšího, bylo doručeno Obvodnímu státnímu zastupitelství pro Prahu 2 dne 13.3.2009 a obhájci obou obviněných dne 18.3.2009. Obviněným nebylo usnesení nalézacím soudem vůbec doručováno.

Jménem obou obviněných podal obhájce JUDr. D. do výše citovaného rozhodnutí stížnost dne 19.3.2009 s tím, že tato stížnost bude blíže odůvodněna ve lhůtě deseti pracovních dní po projednání věci s klienty, což se ve skutečnosti stalo dne 7.5.2009, kdy bylo odůvodnění stížnosti podáno k přepravě u poštovního úřadu a nalézacímu soudu bylo doručeno dne 12. 5. 2009.

Usnesením Městského soudu v Praze ze dne 9. 4. 2009 sp. zn. 7 To 123/2009 bylo v neveřejném zasedání rozhodnuto tak, že se podle § 148 odst. 1 písm. c) tr. řádu stížnost obviněné Ing. V. H. proti usnesení Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 23.2.2009 sp. zn. 1 Nt 2526/2008 zamítá jako nedůvodná a podle § 148 odst. 1 písm. b) tr. řádu byla zamítnuta stížnost obviněného J. H. proti témuž usnesení Obvodního soudu pro Prahu 2, neboť byla podaná opožděně.

Městský soud v Praze v odůvodnění svého rozhodnutí stručně uvedl, že včas podanou stížnost obviněné Ing. H., kterou ničím neodůvodnila, zamítl, neboť zákonem stanovené podmínky pro povolení obnovy řízení v trestní věci vedené u Obvodního soudu pro Prahu 2 sp. zn. 6 T 152/2007 splněny nebyly.

Takto odůvodněné usnesení však neodpovídá požadavkům vyplývajícím z ust. § 134 odst. 2 tr. řádu, když v něm zcela absentují jakékoli úvahy, jimiž se Městský soud v Praze řídil při hodnocení provedených důkazů jakož i právní úvahy, na jejichž podkladě posuzoval prokázané skutečnosti podle příslušných ustanovení zákona.

Naproti tomu stížnost obviněného J. H. posoudil Městský soud v Praze jako opožděně podanou, přičemž své stanovisko odůvodnil tím, že obviněný nebyl osobně přítomen vyhlášení napadeného usnesení u obvodního soudu, u kterého byl zastoupen svým obhájcem. Zákonné poučení nalézacího soudu, které bylo dáno zcela v souladu s § 143 odst. 1 tr. řádu, tak vyslechl jeho obhájce. Stížnostní soud poukázal v této souvislosti na znění ustanovení § 137 odst. 1 a odst. 2 trestního řádu, z něhož dovodil, že obviněnému J. H. zákonná lhůta k podání stížnosti uplynula již dne 26. 2. 2009 ve 24.00 hod. Vzhledem k tomu pak stížnost podanou prostřednictvím jeho obhájce u poštovního úřadu teprve dne 19. 3. 2009 hodnotil jako opožděně podanou.

Podle § 137 odst. 1 tr. řádu je třeba usnesení oznámit osobě, které se přímo dotýká, jakož i osobě, která k němu dala svým návrhem podnět; usnesení soudu se oznámí též státnímu zástupci. Oznámení se děje buď vyhlášením usnesení v přítomnosti toho, jemuž je třeba usnesení oznámit, anebo doručením opisu usnesení.

Podle § 137 odst. 2 tr. řádu má-li osoba, jíž je třeba usnesení oznámit, obhájce, stačí, že usnesení bylo vyhlášeno buď oné osobě, anebo jejímu obhájci, oznamuje-li se usnesení doručením opisu, doručí se jen obhájci.

Podle § 137 odst. 4 tr. řádu se usnesení, jímž bylo rozhodnuto o opravném prostředku vždy v opise doručí osobě, které se rozhodnutí přímo dotýká a osobě, která svým návrhem dala k usnesení podnět, jakož i státnímu zástupci.

Podle § 143 odst. 1 tr. řádu se stížnost podává u orgánu, proti jehož usnesení směřuje, a to do tří dnů od oznámení usnesení (§ 137), jestliže se usnesení oznamuje jak obviněnému, tak i jeho zákonnému zástupci nebo obhájci, běží lhůta od toho oznámení, které bylo provedeno nejpozději.

Podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod se každý může domáhat stanoveným postupem svého práva u nezávislého a nestranného soudu a ve stanovených případech u jiného orgánu.

Čl. 6 odst. 1 věta první Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod garantuje každému právo na to, aby jeho záležitost byla spravedlivě, veřejně a v přiměřené lhůtě projednána nezávislým a nestranným soudem, zřízeným zákonem, který rozhodne o jeho občanských právech nebo závazcích nebo o oprávněnosti jakéhokoli trestního obvinění proti němu.

Jak jsem zjistil z obsahu předmětného spisu, v daném případě Obvodní soud pro Prahu 2 nepostupoval v souladu s ustanovením § 137 odst. 4 trestního řádu, neboť rozhodoval o opravném prostředku a opis svého usnesení nedoručil osobám v něm uvedeným, tj. oběma obviněným coby stěžovatelům. Význam slov „rozhodování o opravných prostředcích“ ve smyslu ustanovení § 137 odst. 4 trestního řádu je třeba vykládat extenzivně, neboť není výslovně rozlišeno, zda se jedná o opravné prostředky řádné či mimořádné, přičemž řízení o povolení obnovy řízení spadá do kategorie opravných prostředků mimořádných.

Na uvedené pochybení obvodního soudu nereagoval ani Městský soud v Praze, který rozhodoval o stížnosti obou obviněných, neboť se opíral o nesprávnou právní argumentaci, vycházející toliko z obsahu ustanovení § 137 odst. 1 a 2 trestního řádu, aniž by současně přihlédl k ust. § 137 odst. 4 trestního řádu, v důsledku čehož také chybně posoudil počátek lhůty k podání opravného prostředku a stížnost obviněného J. H. meritorně vůbec neprojednal, a obviněné Ing. H. nedal možnost kvalifikovaně uplatnit námitky proti napadenému rozhodnutí po seznámení s jeho odůvodněním v písemné podobě.

Jak již opakovaně zdůraznil ve svých rozhodnutích Ústavní soud (viz např. III. ÚS 303/04, III. ÚS 457/05 a I. ÚS 160/09), ustanovení § 137 odst. 1 trestního řádu zakládá právní účinky oznámení usnesení kontravalentně buď vyhlášením anebo doručením. Není-li účelem a smyslem doručování toliko naplnění jeho informační funkce, povinnost doručovat podle § 137 odst. 4 tr. řádu ve spojení s ust. § 143 odst. 1 a § 140 odst. 1 písm. b), aa) tr. řádu vylučuje právní účinky oznámení usnesení vyhlášením. Ve vztahu k teleologickému výkladu pak Ústavní soud připomněl, že jednotlivá ustanovení jednoduchého práva jsou orgány veřejné moci povinny interpretovat a aplikovat v první řadě vždy z pohledu účelu a smyslu ochrany ústavně garantovaných základních práv a svobod, tj. v daném případě in favorem procesně oprávněného. Tudíž i při případné, hypoteticky možné konkurenci více metodologicky racionálně obhajitelných interpretačních alternativ je nutno zvolit jako výsledek výkladu tu, která opodstatněně nabývá přednosti před ostatními, tj. upřednostnit interpretaci takovou, která je ústavně konformnější. Pokud je tedy obviněnému nutno ve smyslu ustanovení § 137 odst. 4 tr. řádu doručit opis usnesení příslušného obvodního soudu, pak jeho přítomnost při vyhlášení citovaného usnesení nezaložila účinky oznámení, které nastalo až doručením opisu usnesení. Opačný závěr by podle názoru Ústavního soudu nutil oprávněnou osobu podat stížnost proti usnesení, aniž by se mohla seznámit s jeho písemným vyhotovením a povinnost doručit opis usnesení by se pak jevila samoučelná; takový závěr je proto zjevně nesprávný. Bez ohledu na skutečnost, že při vyhlášení usnesení se vedle výroku sděluje i podstatná část odůvodnění, je obeznámenost s písemným odůvodněním usnesení pro kvalifikované podání stížnosti klíčová. Usnesení o opravném prostředku ve smyslu § 137 odst. 4 tr. řádu se přitom svým významem blíží rozsudku, a právě proto byla stanovena povinnost jeho opis oprávněným osobám písemně doručit. Pokud by se lhůta k podání stížnosti neodvívjela od doručení opisu usnesení, ztratilo by toto ustanovení svůj racionální smysl. Stejný názor konečně zastává i uznávaná odborná komentářová literatura (viz prof. P. Šámal a kol., Trestní řád, Komentář, díl I., str. 1001, 5. vydání, C.H.Beck, 2005).

Nerespektováním ustanovení § 137 odst. 4 trestního řádu oběma soudy došlo u obviněného J. H. i obviněné Ing. H. k porušení jejich práva na doručení opisu usnesení nalézacího soudu o zamítnutí jejich návrhu na povolení obnovy řízení, k jehož vydání dali podnět, k porušení jejich práva na seznámení se s právní argumentací obvodního soudu, proti níž mohli směřovat své stížnostní důvody a námitky, se kterými se tak Městský soud v Praze jako soud stížnostní nemohl řádně vypořádat. Svým postupem oba soudy porušily normy podústavního práva, čímž odňali obviněným možnost reálně a efektivně ve své věci jednat před soudem. Vyloučení práva na soudní ochranu a spravedlivý proces současně představuje porušení čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod.

Proto **navrhují**, aby Nejvyšší soud České republiky:

1. podle § 268 odst. 2 tr. řádu vyslovil, že usnesením Městského soudu v Praze ze dne 9. 4. 2009 sp. zn. 7 To 123/2009 byl porušen zákon v neprospěch obviněného J. H. v ustanovení § 148 odst. 1 písm. b) trestního řádu a v neprospěch obviněné Ing. V. H. v ustanovení § 148 odst. 1 písm. c) trestního řádu, a v řízení předcházejícím v ustanovení § 137 odst. 4 trestního řádu a též byl porušen čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod v neprospěch obou obviněných;
2. podle § 269 odst. 2 tr. řádu napadené usnesení Městského soudu v Praze ze dne 9.4.2009 sp. zn. 7 To 123/2009 zrušil, případně zrušil též i další rozhodnutí na zrušené rozhodnutí obsahově navazující, pokud s ohledem na důvod zrušení pozbyla podkladu, a
3. dále postupoval podle § 270 odst. 1 tr. řádu a přikázal Městskému soudu v Praze, aby věc v rozsahu zrušení znovu projednal a rozhodl.

Nejvyšší soud rozhodl pod sp. zn.: [6Tz 99/2012](#)